

Kommunedelplan for klima og miljø 2021-2031

Handlingsplan

**Sola
kommune**

Forkortelser roller

M: Myndighetsutøver
 S: Samfunnsutvikler
 T: Tjenesteyter
 I: Innkjøper
 E: Eiendomsforvalter

Forkortelser ansvar

A: Virksomhet arealbruk, samfunnsutvikling, Sola kommune
 E: Virksomhet eiendom, samfunnsutvikling, Sola kommune
 K: Virksomhet kommunalteknikk, samfunnsutvikling, Sola kommune
 KD: Kommunaldirektør, Sola kommune
 SK: Stab, kommunaldirektør, Sola kommune
 PO: Personal- og organisasjonsavdelingen, Sola kommune
 S: Stab samfunnsutvikling, Sola kommune
 Ø: Økonomiavdelingen, Sola kommune

Alle bilder: Elisabeth Tønnessen

Miljømessig bærekraft

FNs bærekraftsmål/ satsingsområder	Rolle/kommunale roller/tiltak M: Myndighetsutøver S: samfunnsutvikler T: Tjenesteyter I: Innkjøper E: Eiendomsforvalter	Hoved- ansvar/ del- ansvar	Gjennomføring
Stoppe klimanedringene 1.1 Utvikling av klimautslipp	S og M Innføre klimabudsjett og regnskap knyttet til handlings- og økonomiplanen og årsrapporten.	S	2022 eller ett år etter nasjonal veileder er lansert.
1.2 Klimatilpasning	M Lage en overordnet plan for overvannshåndtering og vannmiljø i kommunen.	A og K	2022
	M og T Systematisk kartlegge innlekk av fremmedvann på ledningsnettet.	K	Løpende
	M og T Oppgradering av pumpestasjoner for å minske antall overløp av avløpsvann direkte til vassdrag og for å redusere energiforbruket.	K	Løpende
	M Revisjon av hovedplan for vann og avløp.	K	2022
	M Oppdatere gebyrforskrift for vann og avløp.	K	2022
	M Stille krav om utarbeidelse av VA-rammeplaner for alle reguleringsplaner.	A og K	Løpende
	M Flomveger/overløp opptil 200-års nedbør skal utredes fram til resipient eller håndteres i planområdet/anlegget, f.eks. ved å tillate lokal oversvømmelse av parkeringsplasser/forsenkninger i terrenget.	A og K	Løpende
	M og S Overvann skal håndteres lokalt. Utbygging skal ikke medføre økt avrenning til vassdrag. Ved transformasjon skal overvann håndteres lokalt og i størst mulig grad tilbakeføres til et naturlig avrenningsmønster. Bygge opp solid kompetanse i kommuneorganisasjonen, og godt samarbeid med utbyggere og andre samfunnsaktører.	K	Løpende
	M Ledningsnett for overvann dimensjoneres etter NS, avhengig av konsekvens, normalt 20 årsregn, men 50 årsregn for sentrumsområder.	K	Løpende
	M Kreve flomutredning ved bygging under kote + 3,0 moh.	A	Løpende

	M Plan for havnivåstigning og flomhåndtering	A, S og K	2023
	M Sikre naturbaserte løsninger i reguleringsbestemmelser: 4 årstider tørke/flomsituasjon skal tas hensyn til, bærekraftig, sikkerhet, vedlikeholdsplan og ansvarlig.	A	Løpende
Liv på og under vann 1.3 Vannmiljø	M og S Gjennom arbeidet i Jæren vannområde sikre arbeidet med å bedre vannkvaliteten i bekker, vann og sjø gjennom å systematisk gjennomføre tiltak iht. regionalt tiltaksprogram.	A	Løpende
	M og S Delta i overvåkningsprogram for vannområdet og gi innspill til rullering av regionalt overvåkningsprogram.	A	Løpende
	M Kjemisk overvåking av 12 utvalgte bekker i Sola kommune.	A	Årlig
	M Dokumentere og systematisere badevannsprøvene på utvalgte badeplasser i alt 13 steder.	A	Årlig
	M Utrede mulighet for bestemmelser om kantsoner/gjødslingsfrie soner.	A	Ved kommuneplan revidering
	M og T Arbeide målrettet med avløpssanering. A, K	A og K	Løpende
	M Utarbeide tiltaksplan for Hafrsfjord i samarbeid med Stavanger kommune.	A og K	2023
	M Jobbe for miljøsertifiseringen <i>Blått flagg</i> for Solastranden.	A	2022
	M Utarbeide plan for Skas-Heigre sammen med nabokommuner.	A og K	2023
	M, T og S Jobbe aktivt med å stoppe plastforsøplingen ved kilden før det når bekker og hav ved å redusere forbruket av plast (se plast kap.).	A og K	Løpende
	T og S Videre utvikle sensorteknologi som overvåking av overløp, avløp og vannforbruk, samt når utprøvd teknologi finnes, bekker, vassdrag og sjø.	A og K	Løpende
	M, T og S Vurdere innføring av bruk automatiske vannmålere til alle husstander.	K	2022
	T Sandfangsluk på overvannsnettet.	K	Løpende

1.4 Forurenset grunn	S Sette inn informasjonstiltak/holdningskampanjer for å motvirke at forurensing skjer i samarbeid med nabokommuner.	A	2021
	M Utarbeide beredskapsplan for akutt forurensing.	A og K	2021
	M Starte tilsyn med bedrifter jfr. Forurensingsforskriften.	A	2021
	S Fortsette å informere om fjerning/sikring av nedgravde oljetanker.	A	2021
	S Gjøre grunnkartet kjent via nettsider internt og eksternt.	A	2021
	M og S Gjøre tilgjengelig Grunnforurensingsdata-basen til miljødirektoratet i kommunekart.	A	2021
	T og S Utarbeide veileder for Sola kommune for graving i forurenset grunn.	A	2021
1.5 Plastforurensning	T, S, I, og E Nye kunstgressbaner og gamle baner som er modne for utskiftning skal få miljøvennlig fyll etter hvert som slike materialer med gode bruksegenskaper blir utviklet.	E	Løpende
	E Minimere avrenningen av mikroplast fra eksisterende kunstgressbaner med midlertidige oppsamlingsordninger.	E	2021
	M Innføre forbud mot salg eller bruk av heliumballonger og mot ballongslipp på kommunal grunn. Oppdatere arrangementshåndbok.	E og 17. mai komiteen	2021
	T, S og E Ta initiativ til bruk av gjenbruksservise framfor engangsservise på festivaler/arrangementer. Oppdatere arrangementshåndbok.	E	2021
	S Forbrukerinformasjon om mikroplast i hverdagsprodukter samordnet med kampanjer tilknyttet bærekraftig forbruk og avfallshåndtering.	A og E	2021
	M og S Arbeide for å redusere mengden av plastemballasje, byggeplast m.m som kommer ut i naturen gjennom å stille strenge krav ved innkjøp av tjenester til kommunen.	E	2021
	S Samarbeide med Jæren friluftsråd og andre frivillige organisasjoner om innsamling av plast på strendene – Solastranden, Hellestø, Byberg, Skarasanden, Rægestranden, Vigdelstranden. Støtte opp om ryddeaksjoner i strandsonen i regi av Ryfylke friluftsråd, Hold Norge Rent og andre for å motvirke/reducere plastforsøpling i havet.	A og E	Løpende

	S, T og E Fjerne engangsplast som kan erstattes med gjenbrukbare alternativer i kommunens bygg, skoler og institusjoner.	E	2021/2022
	E Fase ut plastdekke med naturlige materialer på alle lekeplasser, skoler og barnehager.	E	Løpende
	M og S Være pådriver for økt innsamling av landbruksplast gjennom målrettede kampanjer opp mot landbruksnæringen, gjerne i samarbeid med 4H.	A	Løpende
	T og S Øke veivasking med oppsamling av veistøv, i samarbeid med vegvesenet.	E og K	2022
	M Inkludere mikroplastutslipp i vurderinger om redusert veitrafikk.	A	Løpende
1.6 Miljøgifter i produkter	S Forbrukerinformasjon om miljøgifter i hverdagsprodukter samordnet med kampanjer tilknyttet bærekraftig forbruk og avfallshåndtering.	A og K	Løpende
	S Delta i prosjekt PLAST OG GIFTFRI i regi av Naturvernforbundet: Plast og giftfri barnehage, skole og fritidsordning.	O	2021
	M, T og E Fjerne giftige plastleker og tekstiler fra barnehager og skoler, og benytte miljøvennlige alternativ.	O	2021
	T og E Slutte med våtservietter og bytt ut med papirservietter.	O	2021
	T og E Redusere bruk av plantevernmidler på kommunens arealer.	E	Løpende
1.7 Støy	M Kartlegge stilleområder.	A	Løpende
	M Oppfølging av anleggseier	A	Løpende
	M Vurdere å sette ned hastigheten på utsatte veier	A	Løpende
	M Følge opp handlingsplan for støy i hver HØP.	A	Løpende
	M Følge opp støyskjerming i barnehager jf. handlingsplan for støy.	E	Løpende
	E Nytte busker og trær som støytiltak.	E	Løpende
	M Vurdere å etablere måle- og oppfølgingsprogram for støy på flyplassen.	S i samarbeid med Avinor	2023

1.8 Grøntområder og naturmangfold	M Utarbeide et temakart for blå- og grønnsstruktur med turveiforbindelser, manglende sammenhenger og områder med få rekreasjonsarealer.	A	2021
	M Vurdere å opprette flere hensynssoner for grøntareal i kommuneplanen (se NiN karlegging fra MD).	A	2021
	M Ta hensyn til naturmangfold, kvalitet og sammenheng i reguleringsplaner og byggesaker.	A	2021
	M Bevare områder med naturlig vegetasjon i bebygde områder.	A og E	2021
	M Kartlegge fremmede arter og bekjempe dem i samarbeid med grunneiere.	A og E	2021
	S Informere innbyggere og utbyggere om hvordan de kan bidra til rikt naturmangfold og forhindre spredning av fremmede arter.	A og E	2021
	M Kartlegge rødliste arter og hvordan vi kan bevare dem.	A og E	2021
	M Bevare områder med naturlig vegetasjon i bebygde områder.	A, E og K	Løpende
	M Ferdigstille skjøtselsplan for kystlynghei.	A og E	2021
	M Ta vare på gamle trær som er verdifulle for biologisk mangfold.	A, E og K	2021
	M Gjennomføre skjøtselstiltak i verdifulle kulturlandskap. Tiltak for skjøtsel: Rydde gammelt skrot i naturområder.	A i samarbeid med vernemyndighet	2021
	M Rydder hummerfredningsområdet for teiner ved hjelp av undervannsrobot.	A	2021/2022
	M Tiltak for park og grøntanlegg: Vurdere krav om insektsvennlige planter i godkjenning av tekniske planer.	A, E og K	2021
	M Tiltak for park og grøntanlegg: Innarbeide hensyn til insekter i driftsmaler for grøntanlegg og veianlegg.	E, E og K	2021
	M og E Ferdigstille grønnplassplan for Sola kommune.	A og E	2021
	M og E La død ved bli liggende.	A og E	2021

	M og E Plante insektsvennlige planter med fortrinnsvis bruk av stedegne planter og trær.	A og E	2021
	M og E Sola kommune ønsker ikke monokulturer, og gjør tiltak for å unngå dette f.eks. ved å plante i randsoner.	A og E	2021
	M og E Tidsbegrenset bruk av belysning i turområder i Sola.	A og E	2021
	M og S Restaurere Hestabekken med tanke på oppgang av sjøørret. Fjerning av vandringshinder for fisk, etablere gode kantsoner med trær og busker.	A og E	2022
	S Tiltak for park og grønntanlegg: Sette opp insektshotell.	E	Løpende
	M og S Tiltak for park og grønntanlegg: Etablere dyre-, plante- og insektsvennlige biotoper i kommunens parker og grønntanlegg.	E	Løpende
	T og E Tiltak for park og grønntanlegg: Ansette sommerhjelpere for å kunne fortsette med giftfritt vedlikehold av parkanlegg og grøntarealer.	E	Løpende
	T, E og S Tiltak for park og grønntanlegg: Bekjempe fremmede skadelige arter fra parkanlegg. Mindre plenklipping – mer eng og kantsoner.	E	Løpende
	S, T og E Tiltak for park og grønntanlegg: Arbeide mot mer naturlige grønne områder som frodige enger og veikanter der planter kan vokse fritt og giftfritt.	E og K	Løpende
	S Tiltak for park og grønntanlegg: Fortsette samarbeide med NIBIO for å få laget blomsterfrø blanding som er tilpasset Rogaland.	E	Løpende
1.9. Landbruk			
	S Informasjon om støtteordninger for investering i fossilfri maskinpark.	A	Løpende
	S Bidra til å øke utnyttningen av husdyrgjødsel til biogassproduksjon.	A og SK	2021/løpende
	S Informere om støtteordninger for ENØK tiltak og fornybar energi i landbruket til oppvarming.	A	2021/løpende
	S Delta i Solsats med fokus på landbruksnæringen – klimasatsmidler	A	2021/løpende

	M og S Stimulere til installering av tett tak på alle lager med flytende gjødsel gjennom eksisterende støtteordninger.	A	2021/løpende
	S Veiledning om klimasmart landbruk.	A	2021/løpende
	M og S Kartlegge behov for økt lagerkapasitet for husdyrgjødsel.	A	2021
	M Økt presisjon i gjødsling – krav til jordprøver for hver teig og tettere oppfølging av gjødselsplaner i forbindelse med produksjons-tilskudds kontroller.	A	2021/løpende
	M Vurdere krav om kantsoner mot vann i KPA, benytte tilskuddsordninger for kantsoner RMP.	A	Løpende
	S Resirkulering av vann i veksthus – informere om finansiering.	A	Løpende
	S og M Vurdere mulighet for sedimentering av vann før avrenning. Mulighet for bruk av SMIL midler til dette.	A	Løpende
	M Større fokus på å følge opp forurensing i landbruket.	A	Løpende
	S Bistand til bekkeåpning.	A	Løpende
	M og S Styrke arbeidet med klima og miljø innenfor landbruk med en ny stilling.	A	2021
	M og S Søke om klimasatsmidler til en prosjektstilling – klimaregnskap i landbruket.	A	Løpende
	M og S Starte arbeidet med å utarbeide temaplan for klima og miljø i landbruket.	A	2021
	S Skape samlingssteder for kunnskapsbygging mellom bønder og rådgivere.	A	2021/løpende
	S Informasjon til bønder om hvilke tilskuddsordninger og miljø-virkemidler som er relevante å søke på.	A	Løpende
	M Administrative tiltak: Gjennom arealplanlegging redusere tap av matjord til utbyggingsprosjekter.	A	Løpende
	S Administrative tiltak: Informere om klimakalkulatoren.	A	Løpende
	M og S Informere om tilskuddsordninger som bidrar til gode klima- og miljøløsninger i landbruket.	A	Løpende

	M og S Stille vilkår om klima- og miljøvennlige løsninger i tildeling av tilskudd der dette er relevant.	A	Løpende
	M og S Følge opp hogstareal og informere om plikten til å fornye etter hogst.	A	2022/løpende
1.10 Tettsteds- utvikling og transport	M Boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser og tjenestetilbud bør lokaliseres i eller tett på sentrum, med god tilrettelegging for kollektiv, sykkel og gange.	S og A	Løpende
	M Styrke framkommelighet, trygghet og tilgjengelighet for gange, sykkel og kollektivtrafikk. Styre planleggingen av arealbruken slik at framtidig areal og transportbehov reduseres.	A, K og S	Løpende
	M Kommunen vektlegger arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene, og planlegger med utgangspunkt i stedenes særpreg og kulturhistoriske elementer.	S og A	Løpende
	M Eldre bebyggelse og bystrukturer vurderes som ressurser i en sirkulær økonomi.	S og A	Løpende
	M Utarbeide rutine for overvåker overvåkning av status på registrerte kulturvernmiljø i Sola.	O	Løpende
	M og S Årlig synliggjøring i HØP av antall bolig-enheter og arbeidsplasser som har tilstrekkelig kollektivtilbud.	S og A	Løpende
	M og S Identifisere områder med overlappende interesser innen klimatiltak og biologisk- og kulturvern mangfold og implementere dette i plan- og byggesak.	S og A	Løpende
	M Planlegge bussveien Stavanger lufthavn Sola til Forus vest.	A	Løpende
	S Bygge bussvei aksene Stavanger lufthavn Sola til Forus vest.	S og K	2022
	M Begrense parkeringsplasser og stille krav om sykkelparkering, parkering for bildeling og lading for elbiler i arealplaner i henhold til kommuneplanen.	S og A	Løpende
	M Tilrettelegge for utvidet tilbud om el-bil lading i Sola sentrum, Tananger og Tjelta.	S og A	Løpende
	M Regulere areal for lading og energistasjoner (biogass, hydrogen, batterielektrisk) i arealplaner for å muliggjøre teknologiskifte.	S og A	Løpende

	M og S Gjøre det enklere for innbyggere å reise klimavennlig - tilrettelegge for delebiler, mobilitetspunkt, kollektivtilbud, snarveier, gang og sykkelveier, sykkelparkering og prioritering for kollektivtrafikk.	SK, A, E og K	Løpende
	I Anskaffe nullutslippskjøretøy til egen bruk.	SK, E, Ø og L	Løpende
	S Tilby prøvekjøring av elsykkel og null- og lavutslippskjøretøy.	PO	Løpende
	S Flere sykkelparkeringsplasser i Tananger og Sola sentrum	S, A, E og K	Løpende

Sosial bærekraft

FNs bærekraftsmål/ satsingsområder	Rolle/kommunale roller/tiltak M: Myndighetsutøver S: samfunnsutvikler T: Tjenesteyter I: Innkjøper E: Eiendomsforvalter	Hoved- ansvar/ del- ansvar	Gjennomføring
God utdanning	M Prioritere barn i nærrområder. Vekt ved opptak.	O	Løpende
2.1 God utdanning	M Sikre tilstrekkelig antall barnehager/tomter i alle skolekretser og nye utbyggingsområder (ved kommuneplanrulling).	O	Løpende
	S Sikre kontaktpunkt mellom skole og barnehager og fagressurser på miljøområdet i kommunens organisasjon.	O, PO og Ø	Løpende
	T og S Utvikle gode konkrete undervisningsopplegg for skole og barnehager med utgangspunkt i lokale ressurser og utfordringer.	O	2021/løpende
	S og T Synliggjøre kunnskapsgrunnlaget om miljøtilstanden i kommunen.	S, A, E og K	2022/løpende
	S og T Gjennomføre konkrete miljøprosjekt i skolen.	O	Løpende
	S og T Bistå skolene i konkrete undervisningsprosjekt (f.eks. vannprøvetaking, friluftsliv, ryddeaksjoner og biotopovervåking).	S, A, E og K	Løpende
	S og T Jobbe for at elever kommer seg mest mulig miljøvennlig til og fra skolen. Deltakelse i gå- og sykkelaksjoner.	O	Løpende
	M og T Knytte opplæring opp mot miljøsertifiseringsordningen.	S og O	2022

Økonomisk bærekraft

FNs bærekraftsmål/ satsingsområder	Rolle/kommunale roller/tiltak M: Myndighetsutøver S: samfunnsutvikler T: Tjenesteyter I: Innkjøper E: Eiendomsforvalter	Hoved- ansvar/ del- ansvar	Gjennomføring
Innovasjon	S Jobbe i regionale, nasjonale og (interkommunale) nettverk innen klima og miljø.	SK og S	Løpende
3.1. Samarbeid med næringsliv om det grønne skiftet	S Bruke eksisterende møtesteder med næringslivet og samarbeide, samspille og fremsnakke grønt skifte og nye bærekraftige løsninger innen klima og miljø.	SK, S, E, L, PO, K og Ø	Løpende
	S Tilrettelegge for kontaktpunkt med små og mellomstore bedrifter innen det grønne skiftet.	SK og S	Løpende
	S Fremsnakke innovative grønne næringer.	SK og S	Løpende
	I og S Tilstrebe å bruke ny lokal bærekraftig teknologi ved innkjøp.	SK, S, A, E, K, L, PO og Ø	Løpende
	I Tilstrebe å kjøpe lokale/kortreiste varer og tjenester.	SK, S, E, K, PO, L og Ø	2021
Ansvarlig forbruk og produksjon	I Sette krav til redusert klimagassutslepp fra byggeplasser i kommunen.	E	2021
3.2 Kommunale innkjøp	I Vektlegge fossilfrie bygg- og anleggsplasser i anbud (Tiltak 1 og 2 er ikke compatible, da tiltakene retter seg mot samme utfordring. Dersom markedet er tilstrekkelig modnet, kan en kreve fossilfrie anleggsplasser umiddelbart. Dersom markedet trenger tid på seg for å håndtere reduksjon av klimautslipp på byggeplassene per i dag, vil en måtte legge seg på tiltak nummer 1).	E	2021
	I Utarbeide rutiner for miljø/klima i innkjøp.	E og Ø	2021
3.3 Forbruk, gjenbruk, gjenvinning og avfallsbehandling	E og T Etablere kildesortering på Rådhuset og andre kommunale bygg som mangler kildesortering.	E	2022
	S og T Vurdere nye søppeldunker med lokk og mottak for panteflasker.	K	2022

	S Arrangere kurs i hjemmekompostering.	K	2021
	S og T Gi støtte til kjøp av varmkompostbinge.	K	2022
	S Informasjonskampanjer om forsvarlig avhending av farlig avfall og EE-avfall.	K	2022
	S og T Vurdere bruk av elektriske renovasjonsbiler ved neste anbud.	K og Ø	2023
	S Støtte opp om lokale initiativ for bytting, gjenbruk etc.	S og A	2021
	S Oppfordre elever til gjenbruk av klær ifm. skoleball.	O	2021
Ren energi for alle	S Oppfordre til bruk av klimavennlige energiløsninger i alle nybygg og ved ombygginger.	S, A og E	2021
3.4 Energi- og materialbruk i bygg og anlegg	S Oppfordre til bruk av klimavennlige energiløsninger i alle nybygg og ved ombygginger.	S, A og E	2021
3.5 Kommunens egen bygningsmasse og infrastruktur	S Bevisstgjøre brukere i energisparing.	E	2021
	E Aktiv bruk av eksisterende overvåkings-system (SD-anlegg).	E	2021
	M Kreve behovsstyrte tekniske anlegg (ventilasjon, varme og lys) i nybygg.	E	2021
	E Senke temperaturen i idrettshaller og gymsaler.	E	2021
	E Revidere byggehandboken; bærekraftige materialer og løsninger, hver enkelt anskaffelse.	E	2021
	E Nye formålsbygg planlegges med jordvarme, og eller / solenergi.	E	2021
	E og I Alltid vurdere tre eller andre bærekraftige byggematerialer i nybygg.	E	2021
	E og I Vurdere bruk av solenergi som tilleggsenergi i alle større bygg.	E	2021
	E Bruk av fjernvarme der det er mulig.	E	2021
	E Bruke vann/luft og luft/luft varmepumper, nybygg og rehabiliteringer.	E	2021
	E Utskifting av ventilasjonsanlegg til mer energieffektive anlegg.	E	2021

	E Systematisere driftsovervåking.	E	2021
	E Utskifting av belysning til LED/gatelys og bygg.	E	2021
	E Utskifting av vinduer.	E	2021
	S, T og E Ta i bruk ny utprøvd teknologi for kartlegging og byggdrift.	E	2021

Samarbeid

FNs bærekraftsmål/ satsingsområder	Rolle/kommunale roller/tiltak M: Myndighetsutøver S: samfunnsutvikler T: Tjenesteyter I: Innkjøper E: Eiendomsforvalter	Hoved- ansvar/ del- ansvar	Gjennomføring
Samarbeid for å nå målene 4.1 Kommunen som miljø- og klimapådriver	S og T Styrke kommunens kommunikasjonsstrategi med økt innsats innen klima og miljø.	PO og S	2021
	M og S Jobbe i regionale, nasjonale og (interkommunale) nettverk innen klima og miljø.	SK, S, A, E og K	2021
	S Opprette et kommunalt klima- og miljøfond, og utarbeide kriterier til fondet.	S	2021
	M, S og T Utarbeide retningslinjer for klima- og miljøvennlige løsninger for kommunens ansatte	PO	2021
	M, T, I, S og E Opprette et internt råd innen klima og miljø, utarbeide mandat.	KD	2021
	M Samtlige kommunale enheter skal miljøsertifiseres.	SA i samarbeid med resten av org.	2024

**Sola
kommune**